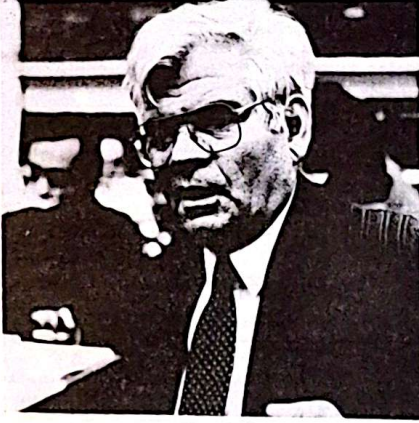

Bir memleketin türkülerini yapanlar
kanunlarını yapanlardan daha güçlüdürler!

Sayı: 7 Mayıs 1990

HALKTOZANI

Dergimiz yazarlarından Fethi Savaşçı yaşamıyor artık!

Fethi Savaşçı'nın dostları Batı Berlin'de anısına bir toplantı düzenlediler..Fakir Baykurt'un telefonla, Adnan Binyazar'ın yazılı olarak ilettikleri mesajları ilgiyle dinlendi. Toplantıya Mustafa Demir, Ali Haydar Cilasun, Özdemir Başargan ve Süleyman Üstün konuşmacı olarak katıldılar. Gülsen Bardakçı şiirlerinden, Vehbi Bardakçı öykülerinden, Hıdır Ali Bingöl'de mektuplarından örnekler okudular. Derya Taakkali arkadaşıyla saz çalıp halk türkülerini söylediler. Toplantı videoda Fethi Savaşçı'nın Sanat'ın Barış Savaşındaki Yeri konulu bir konuşmasını izleyerek son buldu.

Arkadaşımız Mustafa Demir'in toplantının açılış konuşmasını olduğu gibi yayınlıyoruz. Önemli bulduğumuzdan Adnan Binyazar'ın mesajını da okurlarımıza sunuyoruz.

Fethi Savaşçı'nın anısına saygıyla...

İŞÇİ SINIFI BİR KALEM SAVAŞÇISINI DAHA YİTİRDİ!

Fethi Savaşçı ellidokuz yaşında aramızdan ayrıldı.Ardından yayınlanmış,yayınlanacak yüzlerce şiir, onlarca öykü, romanlar,makaleler bırakarak yundu gözlerini hayata. Onlardan nasıl ayrıldı ki? Kimbilir ne kadar zor gelmiştir bu ayrılık O'nal Acı ve çilelerle dolu bir yaşamı edebiyatla etle kemik yaparak yaşanırlı yapmış bu işçi-yazar-galir ölüm ayırdı, bizden ve eserlerinden... Edebiyat aşkını bu denli coğa coğa yaşayan çok az insan tanıdım... Fethi Savaşçı yaşamını edebiyatla, edebiyatını ise işçi sınıfıyla özdeşleştirmiş bir sanatçıydı. Toplumculuktan hiç bir kolda taviz vermedi. Özellikle Oniki Eylül askeri darbesinden sonra edebiyatta yaygınlaştırılmak istenen bunalımcı, teslimiyetçi, bireyci akımlarla amansız bir mücadele sürdürdü. Eserlerinde idealize etmeyen toplumcu-gerçekçi bir çizgi izledi.

Kısa denilebilecek ömründe, duvarcılıktan gazete satıcılığına, amelelikten gazete muhabirliğine, yabanelerde işçilikten yazarlığa-galirliğe kadar birçok işte çalıştı. Tüm kazanımları için ter döktü, mücadele etti. Kolayı sevmeyi, seçmeyi... Fabrikada sendikacılık, sendikalarda seminerler vererek işçilere eğitimlik yaptı.Çeşitli işçi gazetelerinde "işçi sözlüğü" gibi köşelerde uyarıcı, eğitici yazılar yazdı.

Fethi Savaşçı anılırken onun mektupları hiç unutulmamalı. Onları bir kitap olarak yayınlamak istediğini biliyorum.Hatta yayınlanmak üzere dosyasında hazır olduğunu sanyorum. Umarım bir yayınevi bu işe el atar.Bilmem ki, Avrupa'da edebiyatla şöyle-böyle ilgilenipte Fethi Savaşçı'dan bir imzalı kitap yada mektup almamış var mıdır? Merak ediyorum, kaç ülkeden, kaç kişiyle mektup köprüsü kurmuştu? Günde kaç mektup yazıyordu? Fabrika işçiliğinin yanı sıra bunları nasıl yetiştiriyordu?

Yurtdışında Fethi Savaşçı'dan yazı yayınlamamış bir edebiyat-sanat dergisi hatırlamıyorum. Bırakınız yurtdışını bir yana, Türkiye'de birçok mahalli dergide okumuşumdur onu. Ne zaman düşünürdüm, yazardı, temize çekip postalarını onları? Günde kaç saat otururdu gımdı yapayalnız kalmış yazı makinesinin başına?...

Hemen hemen bütün öykülerinde, çok iyi tanıdığı işçi dünyasını anlatır.Dar milliyetçi duvarları yıkmış bir sanatçıdır Fethi Savaşçı. Öykü kahramanları kah Yunanlı kibar bir kadın, kah dolandırıcı bir Yugoslav, gerici-ırkçı bir Alman

yada esererci bir Türk'tür. Onların milliyetlerinden çok, içinde yaşadıkları ortam ve ilişkileri ilgilendirir yazarı.Münih'in çok uluslu fabrikaları onun öykülerinde fabrikanın içinden anlatılır... Şiirlerinin de büyük çoğunluğu işçi dünyasındandır. Kelimenin tam anlamıyla Fethi Savaşçı işçi yazar-galirdir.

Fethi Savaşçı nerelidir sorusuna çekinmeden İzmir-Münihli diye cevap veririm. Eserlerinde bu iki şehirden köyü gibi sözeder. Hem orada hem burada yaşadığını sanırsınız, yıllardır Türkiye'ye gitmediğini bile bile. Alp Dağları'nı yürük yaylası yapmıştır sanki. Asam Caddesi'nde bir Batı Anadolu köy yolu, tozuz topraksız...

Yurtdışı yazının ilk ve en sebatlı örneklerinden biridir Fethi Savaşçı. Bu gerçek unutulmamalı hiç bir zaman! Onun ölümüyle edebiyat dünyamız ve işçi sınıfı bir kalem savaşçısını daha yitirdi. Fethi Savaşçı'nın ve daha nice savaşçıların emekleri boga gitmeyecektir! Onları okuya okuya, aya aya daha nice savaşçılar yetiştirecek insanca bir yaşam uğrunal..

Mustafa Demir

KAFDAĞI

Adını öğittim bilmem yalan mı
Ormanlarında bir Mecnun ağlarmış
Duyduğum neler bir hezeyan mı
Cehatlar her zaman urgan yağlarmış

Altınmış büsbütün silvi tepeler
Anka kuğu bazen gökleri deler
Bir galir mehtapta deşten heceler
Yazdıka ağlar costukça çağlarmış

FETHİ SAVAŞÇI

ÖZLEM

Şu gözükken dağ mıdır
Duygularım sağ mıdır
Ne yol biter ne özlem
Geçen gün mü çağ mıdır

Neler olmaz varınan
Geçti ömrüm zarınan
Ne yol biter ne özlem
Kuşuşulmez yarınan

Özlem baskıdır usa
Tanımaz sınır yasa
Ne yol biter ne özlem
Sanmayın yıllar kısa

Uyuyan gözüm uyan
Gurbete gitmez doyan
Ne yol biter ne özlem
Gülmesin darda koyan

Hüseyin Uçar

BUNCA ÖLÜMÜN İÇİNDE

Bilmemkine söylesem mi
Gezer dillimin içinde
Beyaz beyaz güller bitti
Kızıl gülümün içinde

Köyümüzden göçürdüler
Zorla zapta geçirdiler
Ak güvercin uçurdular
Kanlı zulumun içinde

Yalan gerçeği yuhalar
Nerde bilginler dehaler
Kıvrım kıvrım ejderhalar
Yatar yolunun içinde

Emekçiyim bu ne duruş
Kimden miras şu yalvarış
Neden, kimle, nasıl barış
Bunca ölümün içinde

EMEKCİ

YABANIN KİŞİ BAŞKA

Sararmış selvi söğüt
Döküyor dallarını
Çatlamış kuruyacak
Soran yok hallarını

Yabanın kişi başka
Yağmuru yaşı başka
Ellin kahır zor olur
Hayall düşü başka

Fidan iken sökmüşler
Çiçeğimi dökmüşler
Başka yurda dikmişler
Açmadan güllerimi

Nurşani neden erken
Geçti artık gereken
Dosta uğrayım derken
Bağladı yollarımı

Nurşani

HALK YAZINI ÜSTÜNE

Son zamanlarda Türkiye'de, Avrupa'da çıkan yazın dergilerinde, Halk Yazını'nı bir yermeye, küçük görme, tepeden bakma saygıya başlandı. Saygılığın nedeni de "Halk Yazını hep kendini tekrar ediyormuş, bir yenilik, uluslararası havası yokmuş." demeye getiriyorlar. Ulusallık olmadan, sanki bir sanat yapısı, uluslararası olmuştur gibi. Birinciye bilmeden, özümsemeden, insanların ortak yanlarını bulup, nasıl seslenecekler bütün insanlara? Bunu bir türlü anlama olanağı yok..

Ama şu gerçek bal gibi anlaşılıyor artık, bunu kaç kez yazdım başka yazın dergilerinde, bir kez daha vurgularak söylüyorum: Kendi toplumunun gerçeklerinden gelmek, geleneklerinden, ahlaklarından, geçmişteki bütün kazanımlarından, kısacası kültüründen kaçınarak, Halk Yazını'nı küçümseyerek, kendilerine bir yer açmak istiyorlar yazın alanında. Böyle çıkışlar çok oldu geçmişte. Yeniden hortlamasının nedeni de, Halk Yazını'ndan yararlan, belirli bir yere gelen, toplum tarafından başta edile, yapıtları satılan sanatçılara karşı bir cephe oluşturmaktır. Böyle düşünmekle de bir yere varamazlar.

Halk Yazını'nın kaderci yanları vardır. Ama ilerici yanları da çoktur. Birincileri atıp, ikincilere sarılmak yok mu? Onlardan yararlanamaz mıyız? Onbinlerce atasözünü, deyimleri, çevresel deyimleri, bilmeceyi, nefesi, koymayı vb. yeni baştan ele alıp, işimize yararlanları alıp ileriye döndük toplum yapımıza katamaz mıyız? Yeni çıkış yolları bulmak, yeseni biçimlerle, yeni estetik ölçülerle çıkmak varken, niçin bu konu iki de bir gündeme geliyor? Geçen yüzyılda yaşayıp ölmüş Sardarî'nin, şu şiirinin neresi eskidir?

"Nesini söyleyim canım efendim
Gayri düzen tutmaz telimiz bizim
Arzuhal eylesem deftere sığmaz
Omuzdan kesilmiş kolumuz bizim

Sefil iренçberin yüzü soğuktur
Yıl perhizi tutus içi soğuktur
İneği davarı iki tavuktur
Bundan gayri malımız yoktur bizim

Rençberin sanatı bir arpa tahıl
Havasın bulmazsan bitmiyor pahlı
Tecelli olmazsa neylesin akıl
Dördü bir okkalık dolumuz bizim

Benim bu işe aklim ermiyor
Fukara halini kimse sormuyor
Padişah şikkesi selâm vermiyor
Kefensiz kalacak ölümüz bizim

Evlât da babanın sözün tutmuyor
Acım diye çift sürmeye gitmiyor
Usaklar çoğaldı ekmeğe yetmiyor
Başımıza bela dölümüz bizim

Zenginün sözüne belli diyorlar
Fukara söylese deli diyorlar
Zemane şeyhine veli diyorlar
Gittikçe çoğalır delimiz bizim

Sekiz ay kışımız dört ay yazımız
Aclılığından telef oldu bazımız
Kasım demeden buz tutuyor ölümüz
Mayısta çözülür gölümüz bizim

Tahsildar da çıkması köyleri gezer
Elinde kamçısı fakiri ezer
Yorgani döşegi mezatta gezer
Hasırdan serilir cullumuz bizim

Zenginün yediği baklava börek
Kahvaltıda eder keteli çörek
Fukaraya sordum size ne gerek
Döğülcek corbası balımız bizim

Sardari halimiz böyle n'olacak
Kısa çöp uzundan hakkın alacak
Mamurlar yıkılıp viran olacak
Akıbet dağılır ilimiz bizim"

Yine on yedinci yüzyılda Romanya Türkleri arasında yaşamış Kazak Abdal'ımız, kendini beğenmişlerin yüzüne bakıp söylemiyor mu?

"Ormanda büyüyen adam azmanı
Carsıda pazarda insan beğenmez
Medrese kaçını softa bozunu
Selâm vermek için kesian beğenmez

Elin kapısında karavaş olan
Burunu sümkütlü gözü yaş olan
Bayramdan bayrama bir tıraş olan
Berbere gelir de dükkân beğenmez

Aleme ta'neder yanına varsan
Seni yanıltır bir mesele sorsan
Bir cım çıkmaz eğer karını yarsan
Camiye gider de erkân beğenmez

Dağlarda kırlarda gezer bir yörük
Kimi timan sipahi kimisi bölük
Bir elife dili dönmeyen düdük
Sehrestana gelir ezan beğenmez

Bir cubuğu vardır gayet küçücek
Zu'm-u fasidince keyf getirecek
Kırık canağı yok ayrıncı içecek
Kahvede fağfuri fincan beğenmez

Yaz olunca yayla yayla göcenler
Topuz korkusundan şehre kaçanlar
Mese yaprağını kıyıp içenler
Rumeli yenicisi tütün beğenmez

Kazak abdal söyle bu türlü söz
Yoğurt ayran ile hallolmuş özü
Köyden şehre inse bir köylü kızı
İnci yakut ister mercan beğenmez

Avrupa'da Türk işçileri arasında yeni halk sanatçıları çıkıyor. Bunları desteklemek, yüceltmek yok mu? Arasıra çatlak sesler çıkıyor. Küçük burjuva kökenli kalemlerden hiçbir ses yok... Ama pek o kadar önemli değil yazdıkları. Çelişkilerle dolu da ondan.

Bir kez daha yenilemek istiyorum sözümü: Halk Yazını'nı bilmeyen, ondan yararlanmayan, yararlanmasını bilmeyenler, ne Avrupa'daki toplumumuza tanıyabilirler ne de dört başı bayındır yapıtlarla çıkabilirler ortaya. Bu olgu küçük burjuva radikallerinin kafasına ne zaman dank diyecek? Yazdıklarını hiç kimse okumuyor onların, anlamıyorlarmı ondan. Ancak kendi dar gurupçuklarında birbirlerine icazet kesip duruyorlar, hepsi o kadar.

Ayrıca Almanya'da Halk Yazını'nın yeni temsilcileri, yeni toplumsal taşlama örnekleri veriyorlar. Yeniliyorlar kendilerini. Yadırgatmadan da seviliyorlar topluluklarında. Türküleri, sazları ilgiyle dinleniyor, kasetleri kapışılıyor her toplantıda. Tutucularla, bağnazlarla yoğun bir mücadele yürütüyorlar. Toplumumuzun karanlık köşelerine ışık saçıyorlar. Hiç dinlemediniz mi, okumadınız mı yazdıklarını? Halkın ayağına gitmek, bir şeyler vermek, onu geri kalmış beğenilerini yüceltmek daha başka nasıl olur? Toplumculuğun başka anlamı mı var? Bu arkadaşlar Toplumsal Çağdaş Şiirimize yeni taşlama örnekleri veriyorlar. Az şey deşildir bu. Emekçi, Mihnetçi, Can Yoksul, Hasan Özgü, Şah Turan, Zürahi, Ezeli, Aşık Hüseyin, Harun Yiğit, M. Zeki Sulak, Kemter, Küçük Nurşani, İhsan Özgür, Ali Cemal, Burhan, Şah Senem, Meçhul, Serabi, Ali Haydar, Nurşani, Teme... bunlar ilk aklıma gelenler.

FETHİ SAVAŞÇI

FETHİ SAVAŞÇI İÇİN

Fethi Savaşçı'yı anma toplantısıyla ilgili çağrınıza teşekkür ederim. Böyle bir günde aranızda bulunmayı çok isterdim. Ne yazık ki, içinde bulunduğum koşullardan dolayı aranızda bulunamıyorum. Hiç değilse birkaç satırla, bir değerlilik örneği olan toplantınıza beni katılmış saymanızı diliyorum.

Fethi Savaşçı buradaki insanımızın sorunlarını sezen ilk yazarlardan biridir. Sezmekle kalmamış, kalemini insanımızın gerçeklerinin yansıtılmasına adanmıştır. "Kalem adamı" sözünü özellikle kullanıyorum; çünkü, bir yandan ağır işlerde çalışıp, bir yandan da kalem işçiliği yapmak, herkesin başaracağı bir iş değildir. Bu ağır sorumluluğu, halkına olan inancıyla üstlendi. Bu inanç onu işçi kesiminin bilinçli bir yazarı yaptı.

Fethi Savaşçı'nın yazarlığı öğretmenlik gibi bir şeydir. Savaşçı hem kendini yetiştirmiş, hem de yazarlığını geliştirmiştir. Bütün bu aşamalarda bakış açısını yalnızca Türklere göre değil, yabancı kimliğini taşıyan her ulustan halkın işçilerine yönelik biçimde düzenlemiştir. Onun hikayelerinde kuşkusuz bize göre tavırlarla karşılaşılır. Ama en çok, işçi gerçekliği yüz yüze gelinir. Kendisinin "ilk işçi yazar" olarak tanımlanmasından çok hoşlandı. Gerçeği yaşayan kendisi olduğu için, böyle bir nitelemeyi hak ettiğinin de bilincindeydi. Yazarlığını tanımlarken, sınırlarına en yakışanı da budur: İşçi yazar. Çünkü Fethi Savaşçı, bir elinde kalem, bir elinde makinelerin anahtarıyla öldü. Ne makinesi için kalemini, ne kalem için makinesini harcadı. Her ikisini de namus bilerek, yazarlığın o sonsuz kervanına o da katıldı. Makinelerin durmadığı gibi, onun da emeği ve anısı sonuza dek yaşayacaktır. Anısı önünde saygıyla eğiliyorum.

Berlin, 11.3.1990

Adnan Binyazar

GEL

Haberini sordum esen yeller
Beni bırakıpta gittin ellere
Akar gözyaşlarım döndü sellere
Adını kimseye diyemiyorum
Gurbet elde kaldım ölemiyorum.

Herşeyi bırakıp pişman oldu gel
Anana babana düşman oldu gel
Yine hep böyle delişmen oldu gel
Ne yapacağımı bilemiyorum
Gurbet elde kaldım ölemiyorum.

Fethi Savaşçı

EL KAPISINDA

Karardı günlerim geçti baharım
Ah el kapisında el kapisında
Gurbette hasretim yanıyor bağrım
Ah el kapisında el kapisında

Yuvadan ayrıldım akıyor yaşım
Yavrular ağlasın yaralı eğim
Ağardı saçlarım döküldü dığım
Ah el kapisında el kapisında

Hasretim yurduma güzel vatana
Bir gün görmedik ki biz kana kana
Her zaman köleyiz pusta haine
Ah el kapisında el kapisında

Sokaklar süpürür güzel kardeşim
İşte Viyana'da Paris'te Bonn'da
Kimisi yaralı usanmış canda
Ah el kapisında el kapisında

Fabrikadan attı işten kovuldu
Kötü sözler duydu hemde dövüldü
Kimine kul oldun kime dövüldün
Ah el kapisında el kapisında

Nesimi yaralı derdinle inler
Bire köle olmuş nice yüzünler
Garipsin derdin var seni kim dinler
Ah el kapisında el kapisında

Nesimi Çimen

ÖZLEYİŞ

Canım sen gidele nice bir oldu.
Ben seni özledim, dön artık dön gel.
Buğulu gözlerim yollarla kaldı
Ben seni özledim, dön artık dön gel

Akşam işten çıkar çıkamaz yoldayım,
Ter içinde yorulmuş bir haldeyim,
Özlemin elinden sanki öldüym
Ben seni özledim, dön artık dön gel.

Şu dünyada insanlığı vurgunum
Ne kinim var, ne kimsese dargınım,
Ayrılık bindirdi vallah yorgunum,
Ben seni özledim, dön artık dön gel.

Mihnetli'ym bir yaralı kuş gibi
Ter ne yana bakam sensiz boş gibi
İçerim dert dolu, gözüm yaş gibi,
Ben seni özledim, dön artık dön gel.

MIHNETİ

BAKTI PERİŞAN

Yoksulluk kar etti canıma benim
Çeşminden kanlı yağ döktü perişan
Yoksulun gilel zengine meze
Kim ne bilir neier çekti perişan

Çocuklar dört yandan çevremi sardı
Acının bir türlü gelmiyor ardı
Gözü bir noktaya takıldı durdu
Şöyle uzaklara baktı perişan

Hep gerçek peşinde durmadan koştum
Ne yalan söyledim ne yoldan kaçtım
Kızılmak gibi çoktunca coştum
Deryadan deryaya aktı perişan

Sözcükler atomdur dilimde benim
Sazım alıah olur elimde benim
Engeller dayanmaz yolunda benim
İntikama kafa taktı perişan

Perişan Derviş'im beylere sözüüm
Gerçek olanlara bağlıdır özüm
Devrim tükülleri çağırır sazım
Zulüm duvarını yıktı perişan

Aşık Perişan Derviş

BARİŞ

Bilimli barış yolunda görünce
İnsanoğlu sana tapasım gelir
Can olan canlara kıymet verince
O gün bayram düğün yapasım gelir

İnsanlık uğruna feda et canı
Ayırma fakiri beyi sultanı
İnsan kadar sevmeliyiz hayvanı
Hayvana kıyana çatasım gelir

Nükleer silahlar türlü silahlar
İnsanlığı kesteden bu bedbahtlar
Gecenin ardından gelen sabahlar
Barış barış diye ötesim gelir

Burhan'ıym insanlığı aşığım
Bir içeri aşımaz ki eşliğim
Barış nennileri söyler beğğim
Can aşığıyla yapıp tütasım gelir

Burhani

GÜMRÜKLÜ DÜNYA

Ne fani ne yalan, gümrüklü dünya
Silsaiz, gurbetsiz dünyalı olam
Aya bayrak dikmek kaç para eder
Gökte yıldızların ahvalli olam

Biri ağlamayıp biri gülmese
Esirin, özgürün kendli olmasa
Barışın, savaşın yerli kalmasa
Amma güneş ile kavgalı olam

Emekçi dünyayı bilene sordu
İnsanın içinde insanın kurdu
Olum ayağıma secde ederdi
Bedreddin Mahmud'a sevdalı olam

Emekçi

İNANMA

Ceylan gülüm sen gidersen buradan
Gerçekleri görmeyince inanma
Gerçek sadık vardır yarı yaratan
Yar yararı sarmayınca inanma

Kimli Mecnun olmuş Leyla'yı bilmez
Kimli garip gezer sılayı bilmez
Her yüze gülücü sadık dost olmaz
Canla başın vermeyince inanma

Kadrin bilmez ağlar, har eyler seni
Ezer, izer, bozar zar eyler seni
Gerçekten yar lee var eyler seni
Varlığını vermeyince inanma

Kaygusuz'um asla unutmam seni
Billeyorum sende ararsın beni
Bilmem nere gider bu yolun sonu
Menziline ermeyince inanma

KAYGUSUZ

KUL OLDUM SANA

Desemki kul oldum sana
Kadrimli bilir misin yar
Ben küskünüm şu cihana
Gönülümü alır mısın yar

Beni seviyorsan hala
Kolların boynuma dola
Giderim çıkmaz bir yola
Benimle gelir misin yar

Huzur ararım her yerde
Bilmem ki bulurum nerde
Düşmüşüm çaresiz derde
Bir derman bulur musun yar

Düşküni'ym şu ahtım
Viran olmuş şu tahtım
Kararmış kara bahtım
Güneşli olur musun yar

Düşküni

DURULUR

Durulur bu deli gönül durulur
Omurün güneşi açtığı zaman
Bir ılığ boğuna gider yorulur
Vefasız peşinden koştuğu zaman

Eriyor dağların karı eriyor
Bizim eller yaylalara yuruyor
Yaralı gözümü gamlar büyüyor
Vefasız akıma düştüğü zaman

Sabreyle Düşküni elden ne gelir
Bağına gelmeyen dardı ne bilir
Varsa bir eseri dünyada kalır
İnsanlar ahrete göçtüğü zaman

Düşküni

NE GÜZEL

İster Hintli olsun ister Yemenli
İnsan ayırmayı atmak ne güzel
Biri Vietnamlı diğeri Çinli
İnsana insanca bakmak ne güzel

Kalksa aradaki dikenli teller
Hep aynı insanı konuşsa diller
Ükelerle barış taşısa saller
Barış madalyası takmak ne güzel

Uyabilsem insanlığın gıgrına
Sevinç dolar Şahsenem'in bağrına
Bütün dünya halklarının uğruna
Özgürlük bayrağı çekmek ne güzel

Şahsenem

Konuşan: EZELİ

-Toprak,insan,sevgi,kadere yergi,toplumsal olaylar karşı sindaki duyarlılığınız çok derin.Ama gurbet olgusunun şi rinizde özel bir yeri var.Bunun nedeni nedir acaba?

-Sayın Ezeli dost,gurbet sözcüğü ayrılışı gösterir.Bilir siniz,ayrılıkların hepsi kötüdür.Bu nedenle yalnız ben de şi l,benden önce de yaşamış ozanlar,aşıklar,şairler hep gu beti işlemler,yaşayan arkadaşlarımızda şiirlerinde za man zaman gurbet temasını işlediler ve işliyorlar.Dedik ya ayrılıkların hepsi kötüdür.Neden kötü?Çünkü ayrılık denince ilk akla gelen gurbettir.Halbuki öyle ayrılıklar vardır ki,gurbet yanında kavuşmak kadar kutsallaşır.Mese la Aşık ile Maşuk'un ayrılığının tutunda düşünsel ayrı lıklar,bireysel ayrılıklar ve en kötüsü toplumsal ayrılık lar.Esasen gurbeti bu ayrılıklar doğurmuştur.Dünya genel ine baktığımızda devletler,uluslar,milletler birbirlerine sınır koymuşlar.Bunun tek sebebi kişisel çıkarlardan kay naklanan ayrılıklar giderek yerini devlet sınırlarına bı rakmışlar,bunun sonucunda gurbet doğmuştur.Bu gurbet üzerine Türkler yakılmış..İşin gerçek yönüne ba klırsa gurbet diye birşey yoktur.Şayet varsa,bana göre, kişinin kendi kendisinde çektiği gurbettir.Bu gurbete a cırım.Benim şiirlerimdeki anlatmak istediğim gurbet bu. Yoksa insan var olduğu sürece var olan kainat bütün can lıların ortak malıdır.Kollektif olarak düşündüğümüzde hiç kimsenin malı değildir.Ne var ki çıkarların çarpıştığı bir dünyada bugün için bu düşüncem insanlara ütöpik gele bilir.Ama günün birinde gurbetlikte,hasretlikte,ayrılıkta artık şiirle konu olmayacak inancındayım.Bugünkü yaşa dığımız toplumsal gerçekliğin zorlamasından dolayı şiiri meze konu olan ayrılık,hasretlik,gurbetlik,yoksulluk,hepi si biter gider.Yerine sevgi,dostluk,kardeşlik,barış konu olacak.İnsanların birbirlerine yabancı olmadığı günün gel mesini diliyorum.

-Yabanele çıktığınız günden beri kültür ve sanat çalışma larınızı izlediğim kadarıyla aralıksız olarak sürdürüyor sunuz.Bize bu çalışmalarınızdan bahseder misiniz?

-Sevgili dost,bildiğiniz gibi bir buçuk yılı aşkındır ül kemden ve çocuklarımdan ayrımım.Sürgün ve zorlu yaşamı nın bu bölümünü Avrupa'nın değişik ülkelerinde sürdürüyö rum.Gittiğim her ülkede sanat çalışmalarımı aralıksız de vam ettiriyorum.İsviçre'de iki başarılı konser verdim. Fransa'da Halkevi'nde ve Halkevi yetkilileri tarafından halka açık,gahısına düzenlenen,yaklaşık dört saat süren sazlı sözlü bir söyleşi yaptım.Bu söyleşinin yanı sıra say ın Sarp Kuray'ın ve diğer dostların katkısıyla yanıma Meftuni arkadaşıda alarak Halk Ozanları Derneği'ni kurdum. Tüzümümüzün amaçlarına uygun olarak yerine Meftuni arka daşı bırakarak Fransa'dan ayrıldım.Şu anda Batı Berlin'deyim,çocuklarıma yanıma getirmek için uğraşıyorum.Berlin'de Türkiye'li Yurtseverler Birliği'nin organize ettiği O zan Meçhulî ile Dostluk ve Dayanışma Gecesi'ni gerçekleşt irtik.Benimle yapılan bu dayanışma Gecesi'ne Ozan Kemteri, Ezeli,İhsan Özgür,Hasan Kuzu,Aslıhan Alkan ve Hüseyin Ak kuş katıldılar.Bu sanatçı arkadaşlarıma ve Türkiye'li Yurt severler Birliğine teşekkür ediyorum.Aynı zamanda Almanya'daki yaşayan ozan arkadaşlar arasında bir kitap tasarımı var.Bakalım süreç neyi gösterecek.

-Yabaneldeki gurbet olgusunun yarattığı halk şiirini nasıl değerlendiriyorsunuz?

-Gurbet olgusunun yarattığı halk şiirini nasıl değerlendiriyorsunuz?

-Güzel dostum,sorunuza cevap vermeden önce şunu söylemek istiyorum.Yabanel dediğim Avrupa'da yaşamını zar zor te min edenlerden oluşan ve bana göre ozanın olmadığı yerde ozan kesilen yapmacık,kişiliksiz kişilerden meydana gelen bir topluluk var.Görebildiğim kadarıyla,hiç kimse gücen mesin bana,ben bilebildiğim yere kadar kendi dalında ve telimden doğru konuşmak zorundayım.Bu yüzden dostlarım pek azdır.Olsun,az olsun temiz olsun.Yetiyor bana.Karde şim,konuyu dağıtmadan toparlıyayım.Özellikle Avrupa'da ozanlığı kendine meslek seçmek isteyenler arasında hiç bir ozan ruhu,ozan sözlü,ozan özlü birine rastlamadım dersem şaşmayın.Belki benim bu görüşümü soyut görebilir siniz ama benim gördüklerim bunlar.Özellikle Berlin'de yaşayanlar hiç ozanlık vasıflarına sahip değildiler. Ancak şunu gördüm.Gemisteki yaşamış ozanların eserle rini kendilerine maletmeye çalışmış ve yaşayan ozan ar kadaşların hele hele benim gibi kendini halka yeterince duyurmaya ozanların eserleri yağma edilmekte.Bu ozanlık değildir.Bu emeğe saygısızlıktır.Bu başkasının beyin hü crelerini sömürmeğidir.Benim bildiğim halk ozanlığı usta dan çırağa geçmeyle mümkündür yada duyarlı bir kişiliği varsa doğrudan o yeteneğe sahip olur,süreç içinde ken dinin geliştirerek ozan olunur.Başkalarının eserlerini yağmalamakla olmaz bu iş!Eğer ozan olmak istiyorlarsa öğrenmenin yolları var.Yeterki çirak olmayı göze alsın lar.Çirak olundumda ozan olunmaz.Ama Anadolu'da bizzat yaşayarak nasibini almış ozanlar var şimdi yabanelde yaşayan.Onlara saygım var,isim vermek gerekirse:Zama ni,Temelli,Can Yoksul,Emekçi,Meftuni,Ezeli,Kemteri,Düş küni,Şah Turma,İhsan Özgür,Mazlum Ali ve Cevherî şu an hatırladıklarım.Bence aşkı tanımayan,sevgiyi bilmeyen ozan olmaz.

-Şu anda hangi ülkede yaşıyorsunuz?

-Ezeli dost,biliyorsunuz,yukarıda da bahsettiğim gibi, ben ilticamı Fransa'ya yaptım.İğinc bir şey aklıma gel di,gezdığım bazı yerlerde bazı tanımayan dostlar soru yorlar,nerelisin diye.Babam Elbistan'lı,annem Afşin'li ama benim memleketim yok!Soranlar biraz düşünüyorlar, "abi nasıl olur" diyorlar.Kendilerine Meçhul adanın mem leketi olmaz diyorlar.Bilmiyorum,sorunuza yanıt olabildi mi?

-Bana ve sizinle bu söyleşiyi yapmaya olanak sağlayan Halk Ozanları Dergisi'ne bir mesajınız var mı?

-Türkiye'de bir çok kültür sanat dergisi yayınlanıyor.Ti yatro,resim,müzik,öykü ağırlıklı ve şiire sayfalar dolusu kucak açılıyor.Ama halk şiirine bilinçli veya bilinçsizce yer verilmiyor.Aynı tutumun yurtdışındaki kültür ve sanat dergilerinde de söz konusu olduğunu sanıyordum,taki Halk Ozanları Dergisi bana ulaşınca kadar.Burda Halk Ozanları Dergisi'nin taşıdığı önemli bir sorumluluk var.Çünkü yalnız ca Halk şiirini ve halk ozanını kendine hedef alarak yayın hayatına başlamış bir tek dergi yok.Bu yüzden Halk Ozan ı kendi çizgisinde ilk ve tektir.Avrupa'ya geldikten sonra bu derginin bir çok zorluklara rağmen aralıksız olma ya yınına devam ettiğini de öğrendim.Birinci planda önemli o lan ekonomik ve teknik sorununu,ikinci planda kalan bugün kü kadro ile birikim sorununu da zamanla aşılacağına ina nıyorum.Size gelince,derginin aracılığıyla da olsa bu söy leşiyi yaptığınız için size teşekkür ediyorum.

-Ben size teşekkür ediyorum.

Dili kesilen bulbul
Öter mi dersen be dostum
Kır bayırdaki kırmızı gül
Biter mi dersen be dostum

Uzaktaki gelen eseli
Dinle ılıt neyin neyi
Okyanusta dert gemisi
Batar mı dersen be dostum

İhtiyar gençli kocası
Yoktur gündüzü geceyi
Kış günü yoksul bacası
Tüter mi dersen be dostum

Dert gezerse derman gezer
O dost bize kılmaz nazar
Meçhul'ü pazar pazar
Satar mı dersen be dostum

Meçhulî

Muradîma Eremedim

Sağlarını öremedim
Bir gününü göremedim
Bu dünyada muradîma
Eremedim vah vah

El yapar bayram düğünü
Felek tanımayan beni
Eller gibi bir ömürü
Süremedim vah vah

Nurşan'ım gündüz gece
Benim derdim nice nice
Meğer hayat bir bilmece
Bilemedim vah vah

Nurşani

OZAN CEVHERİ İLE BİR SÖYLEŞİ

-Kısaca kendinizi tanıtır mısınız?

-Erzurum'un Hınıs kazasına bağlı Abdalan köyünde dünya ya geldim.Kesin yaşımı bilmemle beraber,babamın kayıtlara geçirdiğine göre 1956 doğumluyum.Hınıs'ta yatılı ilkokulu bitirdikten sonra 1971 de işçi ailesi olarak ailemle yanıma Almanya'ya geldim.Bugüne dek yaşamımı Batı Berlin'de işçi olarak sürdürüyorum.

-Şiir yazmaya hangi yıl,nasıl bir gereksinimle başladınız?

1976 yılından sosyal içerikli şiirlerle başladım.Sonra göç men işçi sorunlarıyla ilgili şiire devam ettim.Gurbetçi Rıza olarak bir müzik kaseti yaptım.Gurbetçiler diye bir orkestra gurubunu kurdum.Daha sonra yakalı şiire başladım. Tekniğin müzik üzerine getirdiği olanaklarla ve kendi katkı larımla çalışmalarına devam ediyorum.

-Müziğimizde çok sesli çalışmalar yapılmaktadır.Sizce bu çalışmalar yeni boyutlar kazanabilir mi?

-Müziğimizde yapılan çok seslilik çalışmalarını,günümüz çağdaş müziklerine kıyasla yetersizdirler.Mevcut olan teknik olanaklar bilgisayarlar,müzik programları mal zemeleriyle çok seslilik çalışmalarına büyük katkılar yapmaktadır.Her türlü detaylı çalışmaya da olanak sağ lamaktadır.Bu teknik olanaklardan sanatçılarımız yeterin ce yararlanamıyorlar.Çok sesliliği elde etmek önemli de ğil,önemli olan çok sesliliğin kalitesidir.

Konuşan: EZELİ

-Bir yazar,bir ozan çağının tanığı olmalı.Bu sorumluluğu nasıl duyuyor,nasıl değerlendiriyorsunuz?

-Tabiki sadece sanatçılar değil,her insan çağının tanığı ve sorumlusudur.Ozan bağlaması,kavgası,uyaklı şiiriyle günümüze kadar halktan ayrılmaz et-deri gibi iç içe ol muştur.Artık ozansız uyaklı şiiri halk müziği olarak dü şünmek olanaksızdır.Siyasi iktidarlar sanatçılara sahip çıkmadan yıllar yılı baskı altında tutmuşlardır.Sanat ve kültür günümüze dek darbelerle çağına ayak uydurmamanın engellerine itilmiştir.Düşünce mekanizmaları korku ve ge çim sıkıntılarıyla donatılmıştır.Halk yararına olan her kültürü desteklemek,her ilerici aydın ve sanatçının gö revi olmalıyken,günümüzde çağ modasına ilgi büyüktür. Çoğu aydınlar tarafından uyaklı şiir ve halk ozanı yal nız bırakılmıştır.Halbuki şiir kalıpları o sanatın güzel likleridir.Önemli olan şiirde içeriktir.Kafiye kulağa da ha yakın olduğu için bütün dünya ülkelerince ilgi görmüş tür.Sanat ve edebiyatın gelişmesi demokratik bir ortama bağlıdır.

SEVDA ANKETİ

Sevda'nın geyrinde kaynayan pınar
Beden neşesine akarda gelir
Kalplerin içinde yaşanan çınar
Baharın tenini koklarda gelir

Tatlı bir akçadır sevgi paketi
Varılmaz netice sürer anketi
Pirova gyllir renkli ceket
Umud aynasına bakarda gelir

Bin tıptır sanki yürek sevda'sı
Göz meyvinde durur yağlı adası
Simsicak olur gılsen odası
Gece fenerini yakarda gelir

Bazen kaymak olur sevgi mayası
Bazen asi olur taştır kayası
Cevheri haaretin günlünde eseli
Dudak hatırına çıkarda gelir.

CEVHERİ

EZELİ'YE ÜSTAT

Bir nehr misali deryaya doğru
Mehli almış akar gıder Can Yoksul
Kahıra çileye siperdir bağı
Enginlerden bakar gıder Can Yoksul

Sofrasını hak bilip te oturur
Kadehlini kem gözlerle batırır
Tüm ömrünü dost yoluna yatırır
Gül misali kokar gıder Can Yoksul

Eğriye yanlışa her dem çatıyor
Acıya öfkeye umut katıyor
Ezeli'ye Üstat ışıkt tutuyor
Karanlığı yıkar gıder Can Yoksul

Ezeli

KAYSERİLİ'YE SELAM VERMELİ

Çok aradım bulamadım keseri
Saflığımdan fazla yonttum kesemi
Gezdim gördüm güzel olmuş Kayseri
Bütün Kayserili'ye selam vermeli

Eenafın yaptığı birazcık hile
Ağaç tozunu satar süla biber diye
Körs gölük vermiş göreceks diye
Yapan değil aldanana gülmeli

Sakalın büyütmüş belli hileden
Hocasını çıkartmışlar çileden
Vergi için soygun yapmış kaleden
Kayserili'den biraz uzak durmalı

Uçkağıtçı denmiş üzer bizleri
Çok terbiyeli Kayseri'nin kızları
Saymakla bitir mi Unal sözleri
Görmediyse Kayseri'yi görmeli

Niyazi Unal

BIRAKBENİ BEN GEZEYİM

Birak beni ben gezeyim
Gurbet elde ben kana kana
Kayıp ettim ben yarımı
Ariyorum yana yana

Denizden dalgadan sordum
Saçımı başımı yoldum
Demek ki çileli kuldum
Ariyorum yana yana

Seherde açılan güldüm
Leyla'yan Mecnun'a döndüm
Çiftçi oldum dağ taş sürdüm
Ariyorum yana yana

Haberin aldım Fizan'da
Adıgüzel'dir bunu yazanda
Verin bana nazlı yarı
Ariyorum yana yana

İsmail Hakkı Adıgüzel

SANA BANA YAKIŞMIYOR

El bağlayıp divan durmak
Sana bana yakışmıyor
Zaslim feleğe yalvarmak
Sana bana yakışmıyor

İnsanda kimlik aramak
Soyunu ırkını sormak
Boğa hatır gönül kırmak
Sana bana yakışmıyor

Söylersin Adem'den geldik
Öyle ise hep kardeşlik
Olur mu insan değişik
Sana bana yakışmıyor

Kurulu düzeni bozma
Ayağına kuyu kazma
Zulüm edip mazlum ezme
Sana bana yakışmıyor

Edilemez insanla alay
İnsan gönül sırça saray
Yapmak çok zor yıkmak kolay
Sana bana yakışmıyor

Dönde hele bak ardına
Kaç günlük ömrün var şurda
Yem oluruz kuşa kurda
Sana bana yakışmıyor

Kendinden olanı yermek
Parçalayıp dörde bölmek
Şu Bahtiyar'ı öldürmek
Sana bana yakışmıyor

Bahtiyar Takkali

KURU ÇAYLARÇAGI AYIPTA AKMIYOR

Gönül hoyratları bağına koyma
Konuşsunlar bırak kulağım duyma
Kamil ile tartış cahille uyma
Sen bilirsin desen kavga çıkmıyor

Umut mu bağlanır olmayan hiçe
Kim saklar özünü bağlasa peçe
Yaşıyorum karanlıkla iç içe
Zalim oldu yar çıramı yakmıyor

Derde درمان olmaz bendeki aşkın
Bilenler sor var ise bir kuşkun
Sevgili biliste arayan şaşkın
Dönüm yüzün yüreğime bakmıyor

Dertli Kemterli'nin değişti huyu
Umutsuzca yaşam dipsiz bir kuyu
Gönül pınarının kurudu suyu
Kuru çayla çağlayıpta akmiyor

Kemterli

CANIMIN İÇİNDE BİR CAN

Siyah saçlarına yaşım sıldığım
Canımın içinde bir can bildiğim
Seve seve kapısına geldiğim
Bir kuru mezara yatırdı beni

Tüccar idim görseydiniz halimi
Pazarladım ipeğimi şalımı
Toptan veresiye sattım malımı
Tükendi sermayem batırdı beni

Kemterli yaşıyor sanmayın dirl
Derviş olanların bilinmez yeri
Kulunum kölenim dediğim biri
Namert pazarında sattırdı beni

Kemterli

BİLE

Ben halkım halk ile çeker yaşarım
Mekanım zindanlar olsalar bile
Halk demek insandır görev sayarım
Boynuma zincirli taksalar bile

İstemem servetli vara tapamam
Doğru gıder eğri yola sapamam
Bir halk parçasıyım halktan kopamam
Halkla beni dara çekseler bile

Ol nefsi emare peşin bırakın
Artık bu bencilik aradan kalksın
Şah ol patişah ol sen yine halksın
Cevherden taç sana taksalar bile

Dünyanın sonuna varan olmamış
Ölüme bir çare bulan olmamış
Dünyanın servetli dünyada kalmış
Çaylar sana altın aksalar bile

Sulak der gel halkın ahını alma
Şeytanın mekrine kanıp aldanma
Halktan ayrı yerde yaşarsın sanma
Cennete tahtını çaksalar bile

M.ZEKİ SULAK

BÜTÜN OZANLAR

Saz elinde gezen bütün ozanlar
Kalem tutup makam kapsanız ne olur
Öğüt nasihat deyiş yazanlar
Rütbe alıp kıdem artsanız ne olur

Hem hatırı hem gönülü bilenler
Kavga değil birlik etseniz ne olur
Cahil insanlara hamdır diyenler
Aydan da ileri gitseniz ne olur

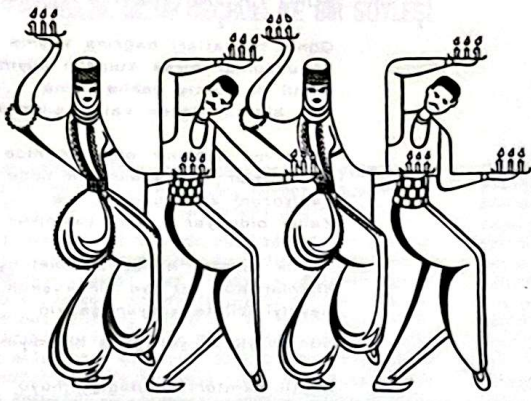
Aynan güneşli burcu bilenler
Avrupa çapına yetseniz ne olur
Yanar dağ çemberleri geçenler
İleri bir adım atsanız ne olur

Yedi katlı gökten yerden diyenler
Doğruyu gerçeği dersanız ne olur
Ozan olup aşık olup yi bilenler
Erkan Unal'ı da kardeş tutsanız ne olur

Erkan Unal

Kitap olup sayfa sayfa açıldım
Gelen geçen satır satır ekuyor
Güller olup ol bahşede saçıldım
Yel estikçe ılık ılık kokuyor

Harun Yiğit'in GURBET TÜRKÜLERİ 1
adlı kitabı çıktı

MÜZİK VE KÖKSÜZLÜK

Arabesk bir köksüzlüktür. Dinlendiği topraktan ne kadar yabancı müzik varsa onu alıyor. Türkiye'de üretilen müziğin en ileri köksüzlük boyutunu temsil ediyor. Bir yabancılaşmadır arabesk. Hem içeriği hem biçimi ile. İnsan kulağına müzik endüstrisinin tekeli bombardımanıdır. Arabesk insan sesinin en soysuzu ve alçalmış oluyor. Bana göre en güzel müzik aleti olan insan sesine en büyük saygısızlıktır arabesk.

Halkların harmanlandığı Anadolu'da ve bu halkların mührünü taşıyan herşey gibi, Anadolu toprağında boy atacak olan müzik bu zengin geleneğe ve soylu köke yaslanmak zorundadır. Anadolu açık müzik geleneği ve daha öteelerde otantik halk müziğinin mirasını yadsıyarak çağdaş Türkiye müziğini yaratmak olanaksızdır.

Bugün dinlediğimiz birçok müzik akımında, Rock'tan Pop'a kadar halk müziğinin köklerini bulabiliriz. Pop müziğinin köklerinin ta İrlanda halk baladlarına kadar indiğini söylemek abartma sayılmamalıdır. Teodorakis ustanın senfonik besteleri bile Yunan halk müziğinden kaynaklanıyor.

Türkiye'de halk müziğinin, çağdaş müziğe temel olacağını birçok değerli sanatçımız kanıtlamıştır. Ruhi Su'nun halk türkülerinden kendine özgü bir yorumla nasıl yeni bir müzik yarattığına tanık olduk. Daha yakınlarda ise Livanelli halk müziğine yaslanarak çağdaş Türkiye'ye ulaşmıştır. Livanelli daha da ileri giderek, halk müziğine yabancılaşmadan besteler yaparak bir "Livanelli Müziği" üretmiştir. Çağdaş bir açılımla halk müziğinden yola çıkan Livanelli Türkiye'nin dışına taşan bir müziğe varmıştır. Anadolu halk müziğinin kökünde evrensel bir dil yakalamıştır.

Halk müziği tek seslidir diyenlere ise Arif Sağ'ın tek kişilik orkestra gibi bağlaması iyi bir yanittir. Ayrıca Livanelli'nin sazın yanında yaylı, klavyeli ve diğer batı enstrümanlarından bilgisayar müziğine kadar besrelerinde yer vermesi ve sazın bütün bu enstrümanlarla uyum içinde olması, halk müziğine sırt çevirenlerin haksızlığını göstermektedir.

Anadolu halk müziği, halkın binlerce yıllık estetik beğenisinden süzülüp gelir ve o yetkinliğe ulaşana kadar tekrar tekrar yeniden yaratılır. Bu büyük birikimden esinlenmeyen çağdaş bir müzik her zaman biraz eksik olacaktır. O güzel damarı yakalayan sanatçılar yarına kalan yapıtlar üretebileceklerdir.

Salt müzik alanında değil, kültürel boyutlardaki köksüzlüğe karşı durmak çağından sorumlu her insanın görevidir. Halkın bilgi sesine kulak vermek, o derinden gelen sestən yeni ve çağdaş olanı üretmek geleceğin müzikçilerine düşüyor. Halkın bir okyanusa benzeyen zengin kültüründen yeni ve evrensel tadyar devşirmenin zamanıdır. Yanı asılan müziğin kendi kökünden özau almasıdır.

HÜSEYİN DOĞAN

EMEĞİNİN YILMAZ GÜNEY TÜRKÜSÜ
adlı kaseti çıktı!

VİCDANİ'DEN MEKTUP VAR

Dostlar, ozanlık hakkındaki görüşlerimi kısaca anlatmaya çalışacağım. Bana göre demokrat adını taşıyan ozanlar üç kategoride toplanırlar. Birinciler bireysel ahlakla, yani kadın ile erkek arasındaki istek ve arzuları dile getirir. Özellikle kendisi için yazar, besteler, söylerler. Halk ezilmiş, sömürülmüş, bu türdeki ozanları ilgilendirmez. Kendileride farkına varmadan kitleleri uyuturlar. Hakim sınıflar bu tür ozanlara dokunmazlar, hatta teşvik ederler.

İkincileri, ozan olmadan ozan adını alanlardır. Bunlar taklitçilerdir. Özgün adını verdikleri, ne olduğu belirsiz, kökü bilinmeyen, ağıt varı, kitleleri mücadeleye hazırlama yerine onları uyutan bir müzikleri vardır. Bence adını yalvaran müzik koysalar daha iyi olur. Bu özgün müzik acaba hangi milletin halk müziğidir? Acaba hangi maddenin sesinden üretilmiştir? Orak, çekiç, tırpan, yağmur, su sesi gök gürlemesi yahut fabrika sesi... Örneğin Enternasyonal Marşını dinlediğiniz zaman, fabrika sesini hissedersiniz. Bir halk türküsünü dinlediğiniz zaman; ya bir koyun sürüsünün geliğini yada suyun akışını duyarsınız. Şu özgün müziğin maddi temelini biri çıkıp açıklasada bizde bu muammadan kurtulsak...

Üçüncü kategoriye giren ozanlar, yazıp söyleyenlerdir ki, bunlar hakim sınıfların, özellikle faşistlerin gözüne çok çarpan ve sömürücü sınıfların işine gelmeyenlerdir. En çok işkence gören, sürgün olan, hakları ellerinden alınmış ozanlardır. Özgüncüler Gülhane Park'ında bağıra bağıra söylerlerken, kasetleri serbestçe satılırken, gerçek halkın diliyle söyleyen ozanlar iki kişi arasında bir türküyü söyleyince kendilerini işkencehanelerde buluyorlardı. Yurtdışına zorunlu olarak çıkmış ozanların kasetlerini evlerinde bulunduranlar cezalandırılıyor...

Devrimci mücadelede sanatın önemi kavranmalıdır. Halkın yanında yer almış olan Halk Ozan Dergisi'ni, bu yeni girişimi destekliyorum. Yayın hayatında başarılar diliyorum.

VİCDANİ

HALK OZANLARI

Halkın ozanlara verdiği görev
Önce halka sadık kalmalı ozan
Şöhret için, para pul için değil
Yığınlara yazıp çalmalı ozan

Öğretmeli materyalist felsefe
Usanmadan okumalı bin defa
Usta dersleri ile doğru hedefe
Uygulamasını bilmeli ozan

Örnek ol topluma anlat yarını
Devrimin çarkısını tanı yerini
Burjuvanın iğrenç ahlaklarını
Arap tamamen silmeli ozan

Boş vaktinde değil, yaz söyle her an
Mizrabından ürksün her duyan düşman
Unutma ki icap ettiği zaman
Saz yerine silah çalmalı ozan

Doğmatizm zararlı bir düşünce
Proleter ilmi yücedir yüce
Varmak için doğru olan bilince
Her an araştırıp bulmalı ozan

Vicdanî bu yolda verdik çok başlar
Çok örnek bıraktı bunca savaşlar
İki çeşit ölüm vardır yoldaşlar
Halk çıkarı için ölmeli ozan

Vicdanî

SEHER SENİ

Seher seni içe içe usandım
Yıllar yılı çektiğin yetmez mi
Hainin alçağın sözüne kandım
Seher sende hiç bülbüller ötmez mi

Ahını paylaştım geceydi ıssız
Düzenim bozuldu müziksiz sazsız
Bir dünya özlerim sahte avazsız
Dağlar başınızdan duman gitmez mi

Bu nasıl sızdır sineme işler
Pırlanta mı zalim ağzında dişler
Korkulu karalı gecemde düşler
Fakir fukarada baca tülmez mi

Hüseyin baskıyı susmada dayat
Taze bulamayız gıdamız bayat
Gel kardeş tartışak bu nasıl hayat
Dünyada sefalet açlık bitmez mi

Hüseyin Uçar

HEM ORADA HEM BURADA

Kimse sormaz nedir sonum
Hiç bir yerde olmaz konum
Suyu sıkılan ilmonum
Hem orada hem burada

İki bağı bitmez kaygu
Göçmende tükenmez duygu
Duyamazlar emeğe saygı
Hem orada hem burada

Hüseyin Uçar

YABANCI MI YERLİ MİYİM

Ben arıysam nerde ballar

Hep bana gözüktü yollar
Saat gibi geçti yıllar
Yabancı mı yerli miyim

Sebebi ne bitmez göçün
Ağlatırlar için için
Sorumlusu benim niçin
Yabancı mı yerli miyim

Hüseyin Uçar

SILAYA DOĞRU

Gurbet ellerinde olduk yabancı
Kim bilir silada ne derler bize
Göçmen kuşlar gibi yağışlı genci
Diken oldu battı yadeller bize

Garantiye bağladın mı yaşamı
Yoksa emeklerin hepsi boşa mı
Gurbet değiştirdi giyim kuşamı
Acı gerçeklerle geldik yüz yüze

Ya bir arsan vardır yada bir evin
Kurtuldum zannedip durmadan sevin
Daha çoktur vatandaşlık görevin
Yurdun ihtiyacı varken dövize

Evvela düşünde sonra karar ver
Anavatanındır gideceğin yer
Biri çıkar sana Alamancı der
Her nereye gitsen batarsın göze

Geriye dönmekle bitmiyor sorun
Ne sigortan olur nede doktorun
Birbirin tanımaz dedeyle torun
Sözün kar eylemez oğlana kıza

Serabi'yi göçe zorlayan düşü
Ne çilesi biter nede telaşı
Yurtta bir mağaraya sığınan başı
Şimdi Avrupa'dan seslenir size

Mahmut Serabi

YABANEL YAYINLARI

-YABANELDE HALK OZANLARI.....	5.00 DM.
-ZULADA KALAN TÜRKÜLER (TÜKENDİ).....	6.00 "
CAN YOKSUL	
-HALK DENİR ADIMIZA.....	6.80 "
VEDAT KAYACIK	
-SAATCI PARMAKLARI VARDIR HAZZIN.....	7.50 "
YÜCEL SIVRI	
-ACILAR TOPRAĞIMDIR.....	11.80 "
VEHBI BARDAKCI	
-BİR EKMEK VAR ORADA.....	7.80 "
FETHİ SAVAŞCI	
-AYVA KOKULU EV.....	7.80 "
FETHİ SAVAŞCI	
-İRGATOGU ATICALI KEL MEHMET DESTANI.....	4.80 "
ÖZKAN MERT	
-ON TÜRK MASALI.....	9.80 "
ADNAN BINYAZAR	
-ZAMAN İÇİNDE DEĞİŞİM.....	6.00 "
ALEV DEMİR	
-KARGASA.....	7.00 "
AHMET SEFA	
-KIRLANGICIN KUYRUĞU.....	6.00 "
FAHRİ ERDİNÇ	

Aşağıdaki kitap ve kasetleri adresimizden edinebilirsiniz

Gündönümü-Şiirler	Can Yoksul	6- DM.
Gurbet Türküleri 1 -Şiirler	Harun Yiğit	6- "
Cenk Çeşitlemesi-Şiirler	Nihat Behram	8- "
Yine de Gülümseyerek-Şiirler	Nihat Behram	6- "
Ay Işığı Yana Yana-Şiirler	Nihat Behram	10- "
Bir Uzun Yol-Şiir	Fakir Baykurt	10- "
Bu Yürek Sizin-Şiir	O.Murat Arıburnu	6- "
Yarım Bırakma Türkünü	Bahattin Gemici	7- "
İlkokullar İçin Şiirler-Seçki	Bahattin Gemici	10- "
Oğlumun Güncesinden-Öykü	Ahmet Sefa	5- "
Gurbet-Roman	Nihat Behram	15- "
Yarım Bırakma Türkünü-Öykü	Vehbi Bardakçı	7- "
Yüreğin Burkulmasın-Öykü	Vehbi Bardakçı	7- "
Yarım Kalan Türkü-Öykü	Vehbi Bardakçı	7- "
Kapı Kapı-Öykü	Vehbi Bardakçı	7- "
Acılar Toprağıdır-Öykü	Vehbi Bardakçı	7- "

SON ÇAĞRI

-gel dosta gıdellim gönül-

Derdim var diyorsun desinler için
Gel gönül gıdellim Anadolu'ya
Hem gıdek diyorsun, hem gıtmıyorsun
Gel gönül gıdellim Anadolu'ya

Alınterli dökmeyinen var olmaz
Çalmayınca çırpmayınca kar olmaz
Ellen memleketi bize yar olmaz
Gel gönül gıdellim Anadolu'ya

Der Bahçıvan kurumadan bağlarım
Kış olmadan tipl boran dağlarım
Kendi hallerime kendim ağlarım
Gel gönül gıdellim Anadolu'ya

Orhan Bahçıvan

"DUYGULAR DÖNÜŞTÜ SÖZE"

Erenler zehir getirin
Balınan öldürmen beni
Bağınma diken baharın
Gölünen öldürmen beni
Hiçlik alemimde mestim
Varlık revdamın kestim
Yokluk benim eski dostum
Malınan öldürmen beni
Yar diyerek yana, yana
Can teslim ettik canına
En yakınım kıysın bana
Elinen öldürmen beni
Bir aykır düşünce
Yonanın lendi kışına
Leyla görünüp gözüme
Gölünen öldürmen beni
Duygular dönüştü söze
Yanık seda işler öze
Yanık yanık vurup saza
Telinen öldürmen beni
Hüda'ım daldım gama
Saldı beni demden deme
Aşın, kesin yüzün ama
Dilinen öldürmen beni

AŞIK HÜDAİ

KASET NO: 2372 "DUYGULAR DÖNÜŞTÜ SÖZE" ARIF SAĞ

- 1-Gönülden Bir Kelam
- 2-Tutamam Dilim Vallahi
- 3-Asker Ağam (Uzun Hava)
- 4-Erzurum da Bir Kuş Var (Rindamın-Devreşimin)
- 5-Memleketten Haber Bekleyenim Var

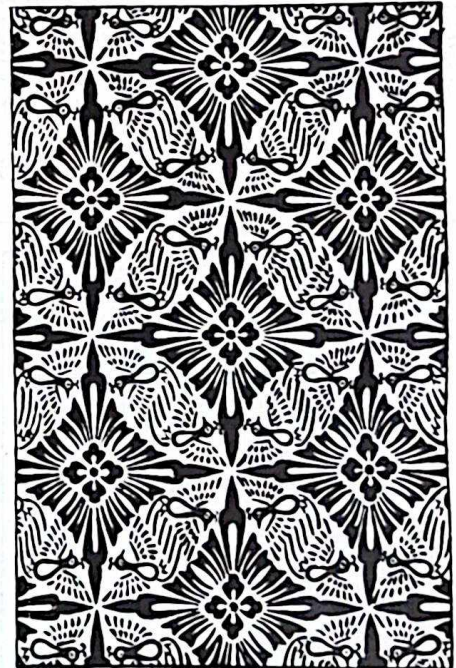
- 1-Duygular Dönüştü Söze
- 2-Bölül Havalanmış
- 3-medet Pirim
- 4-Duaz-ı İmam
- 5-Nozar Kıl
- 6-Güzel Seni Çok Özledim

KAFDAĞI

Adını ısıttım bilmem yalan mı
Ormanlarında bir Mecnun ağlarmış
Duyduğum nameler bir hezeyan mı
Cellatlar her zaman urgan yağlarmış

Altınmış büsbütün sıvrı tepeler
Anka kuğu bazen gökleri deler
Bir şair mehtapta destan heceler
Yazdikça ağlar coştukça çağlarmış

FETHİ SAVAŞCI

GURBET DENEN ALICI KUŞ

Yazımızın başlığı genç ozan Ezeli Doğanay'ın ilk kitabının adı. Artık kitaplı halk ozanlarımız çoğalıyor. Halk şiiri damarı yeni yeni ozanlarca öylesine besleniyor ki! Birçok genç ozan katılıyor bu tarihi kervana... Geleceğe umudu büyüterek, taşıyarak!

Ezeli Doğanay bunlardan biri. İlk kitabını Gurbet Denen Alıcı Kuş adıyla yayınlattı. Kitaba Rıza Zelyut Almanya'da Türk Halk Ozanları başlıklı bir yazı, Ursula Reinhart bir değerlendirme yazısı yazmışlar. Dostluğun, Kardeşliğin Ozanı: Ezeli adlı geniş değerlendirme yazısının yazarı, kitabı yayına hazırlayanlarca unutulmuş(!) Ozan Can Yoksul'un bu değerli irdelemesi Ezeli'nin şiirlerini değerlendirmede önemli bir yardımcıdır. Ezeli doksan adet şiirini okumak mümkün Gurbet Denen Alıcı Kuş'ta.

Ezeli Doğanay, halk şiiri geleneğine ve kalıplarına bağlı kalarak özüyor şiirlerini. Konularını kendi yaşamından, yaşadığı çevrelerden ve ruh halinden seçen ozan, onları inançları ve bilinciyle birleştirerek, yoğunlaşarak türküleştiriyor. Gurbet, hasret, yurt sevgisi, aşk, barış, insanların birliği ve kardeşliği, köyler, köy yaşamı, dağlar, ailesiyle birlikte göçüp yerleştiği İzmir şehri, nihayet ekonomik zorluklardan çıkılan dış gurbet... yabanel şiirinin konularını oluşturuyor.

Onun şiirlerinde kısa bir süredenberi yaşadığı yabanelin bu kadar yoğun bir şekilde dile gelmesi, bu yeni yaşamın onu ne kadar etkilediğini göstermeye yetiyor. Batı Berlin'e gelişinin üçüncü ayı tanıştım Ezeli'yi. İlk yabanel şiirini okuduğumda şaşırmıştım. Bu kadar çabuk etkilene, duygusunun şiire dökülebilecek kadar olgunlaşması düşündürmüştü beni. Genç ozanı biraz yakından tanıyınca, gurbet duygusunun hemen hemen kendisiyle yaşatıldığı gerçeğiyle karşılaştım. 1963 yılının yaz aylarında Erzurum'un küçük bir köyünde dünyaya gelmişti. İlkokulu bitirdikten sonra, geçim sıkıntısı nedeniyle, ailesiyle birlikte İzmir'e göç etmiş ve orada orta okulu bitirmişti. Daha sonraları işe işçilik yapmıştı bulabildiği değişik işlerde...

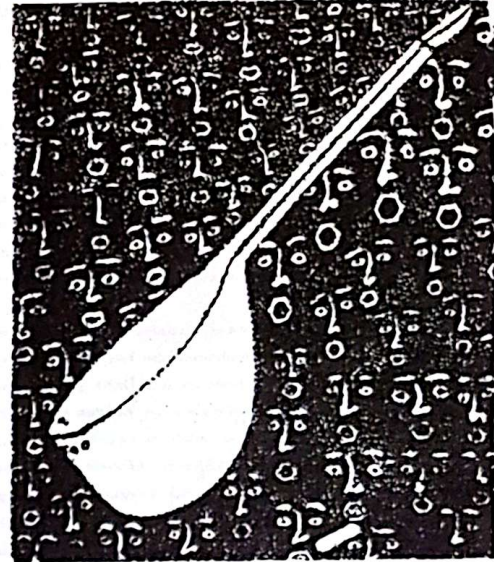
1986 yılında Batı Berlin'e gelerek evlendi. İki de çocuk babası oldu. Dert söyletir derler. Ezeli daha orta okul sıralarında sevdasını türkülerle yüklemeye başladı. Nice yükü, nice kültürel değerleri asırlar boyu, dilden dile, gönülden gönüle taşımış türküler...

Şiir yazmaya toplumda yoğun bir şekilde çalkantıların, uyanışın ve örgütlenmelerin yaşandığı bir dönemde başladı. Bir an geldi, alevi kültüründen aldığı değer yargılarıyla, yeni tanıştığı toplumcu düşünceler çatışmaya başladı. O bu çatışmada yeniden yana taraf tuttu, haksızlığa, sömürüye ve baskıya karşı bir mücadele silahı haline getirmeye çalıştı şiirini... Özgürlüğün, barışın, kardeşliğin ve insanca bir yaşamın türkülerini yakmak istedi... Bütün bunlara rağmen şiirlerinde alevi kültürünün değer yargılarına rastlanmaktadır. Bunun kadar doğal ne olabilir ki! Eski ile yeni arasındaki mücadelede kültür kumaş değil ki, istediği gibi kesilip biçilsin!..

Erzurum'dan İzmir'e, oradanda Batı Berlin'e uzanan göç olayında Ezeli Doğanay kültürel olarak yeni yeni altüst oluşlarla karşı karşıya gelmiştir. Bence ozanın bu ilk kitabı Gurbet Denen Alıcı Kuş onun bu karmaşada kendini arayışındır. Anlaşılan şu ileri sanayi ülkesinde karın tokluğu pahasına yitip gitmek onun işi değil. Ezeli yüz yılların ötesinden süzülüp gelen bir mirastan güç alarak ve günümüz dünyasını yaşanılabilir kılacak bir düşünce damarından da beslenerek sanatsal çabalarını sürdürüyor. Ona sıkıntıları ve olanaksızlıkları yenerek kendini şiirlerinde bulmasını diliyorum.

Halk şiiri çağlayanına aktığı bu dere coşkuyla aksın'.

MUSTAFA DEMİR

Kâmil dedi dostlar bana, olamam
Ben cahilim, dostlar, cahili oldum
Yirminci yüzyılda kâmil bulamam
Ben cahilim dostlar, cahili oldum

Baktım etrafıma hursızlar dolmuş
Çoğu kendine yanlış lakap almış
Sayılı kâmililer kaç kişi kalmış
Ben cahilim dostlar, cahili oldum

Vayp kendimi sorsam bir alime
Kâmilim desem güler şu halime
Cahil eder beni bir tek kelime
Ben cahilim dostlar, cahili oldum

Bütün kitapları yutsam dahada
Kâmillik zor dünya denen sahada
Çok şey gözü görmemiş vahada
Ben cahilim dostlar, cahili oldum

Çok şey bilen alim, cahildir gene
Şirazın varsa gelde bir dere
Boş lûp konuşmakla yorulur gene
Ben cahilim dostlar, cahili oldum

Cahili cahilliğime bir lakaptır
Harun Yiğit önden daha satattır
Lakabı terlere sözüm tokattır
Ben cahilim dostlar, cahili oldum.

CAHİLİ
03-10-89

ÇIKTI Gurbetçi bir işçinin romanı

"...Türk, Alman, Pakistanlı, işçi, sığınmacı, öğretmen, sosyal çalışman; çocuk çocuklarını da alıp gelmişler buraya. "Hangisi bizim yurdumuz?" diye acılı, buruntu bir noktada kalıyorlar. Bu çalışmaların asıl ilgimi çeken bir yanı, usta yazarların önemsemeyeceliği bir konuyu ele alması. Belki en başta söyleyemiydim, zaten iyi olan işçinin işidir. Örettiler, çalışmaları onun kendisi gerekli doğudur. Hider Ali Birgöl, bu göçüştü ustalıkla bize bir daha gösteriyor. Bu özeti özel çerçeve içine, acı tatlı bir çok ayrıntı koymuş yazar.

Onunuzu aşmış bir kol emekçisi epyi zamandır da yazılar yazan arkadaşımız böylece yaşamının olgunluk dönemine doğru yol alıyor. Alçakgönüllü bir halk çocuğu o. Halkının görgüsü, bilgisiyle yükü."

Fakir BAYKURT

İsteme adresi: Postlagerkarte No.039971-C, 1000 Berlin 62

Deutschland oder Türkei?
Almanya mı, Türkiye mi?

HİDİR ALIBİNGÖL

Teste in
nevi apertur
Türke Almanca

Halk Ozanı bundan böyle yayın yaşamını elinizdeki boyutlarıyla sürdürecektir. Yayın organımızın yaşamından yana olan herkesi dayanışmaya çağırıyoruz!

Konto numaramız:

M.Demir

Postscheckkonto Nr.4527 03-100

Postscheckamt Berlin / West

HALK TOZANI

Bir memleketin türkülerini yapanlar kanunlarını yapanlardan daha güçlüdürler:

Sorumlusu: Emekçi

Adres : Yabanel Yayınları

Oranien Str.196

1000 Berlin 36